

Medgivande för Riksbanken att delta i Internationella valutafondens (IMF) finansieringslösning till förmån för fattiga länder

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande Riksbankens framställning 2011/12: RB4 Medgivande för Riksbanken att delta i Internationella valutafondens (IMF) finansieringslösning till förmån för fattiga länder samt en motion som väckts med anledning av framställningen. Utskottet har inget att invända mot Riksbankens framställning. Utskottet föreslår därför att riksdagen medger att Riksbanken deltar i IMF:s finansieringslösning till förmån för fattiga länder, kallad PRGT. Vidare tillstyrker utskottet att Riksbanken för detta ändamål får använda Sveriges andel av vinsten från försäljningen av delar av IMF:s guldreserv. Enligt den dagsaktuella fördelningen motsvarar detta 7,05 miljoner särskilda dragningsrätter (SDR), vilket motsvarar drygt 70 miljoner kronor. Motionen avstyrks. I betänkandet finns en reservation (SD).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Medgivande för Riksbanken att delta i Internationella valutafondens (IMF) finansieringslösning till förmån för fattiga länder	5
Framställningen	5
Motionen	6
Finansutskottets ställningstagande	8
Reservation	9
Medgivande för Riksbanken att delta i Internationella valutafondens (IMF) finansieringslösning till förmån för fattiga länder (SD)	9
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	10
Framställningen	10
Följdmotionen	10
 <i>Tabell</i>	
Tabell 1 Länder som är berättigade till IMF:s PRGT-finansiering	7

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Medgivande för Riksbanken att delta i Internationella valutafondens (IMF) finansieringslösning till förmån för fattiga länder

Riksdagen medger att Riksbanken för Sveriges del deltar i den finansieringslösning som Internationella valutafonden (IMF) föreslagit till förmån för fattiga länder, kallad PRGT, och att Riksbanken för detta ändamål använder Sveriges andel av vinsten från försäljningen av delar av IMF:s guldreserv, vilket beräknas utgöra högst 7,05 miljoner SDR (drygt 70 miljoner kronor). Därmed bifaller riksdagen framställning 2011/12:RB4 och avslår motion

2012/13:Fi1 av Erik Almqvist och Björn Söder (båda SD).

Reservation (SD)

Stockholm den 25 oktober 2012

På finansutskottets vägnar

Anna Kinberg Batra

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anna Kinberg Batra (M), Fredrik Olovsson (S), Pia Nilsson (S), Peder Wachtmeister (M), Jörgen Hellman (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Carl B Hamilton (FP), Bo Bernhardsson (S), Marie Nordén (S), Per Bolund (MP), Anders Sellström (KD), Erik Almqvist (SD), Ulla Andersson (V), Edip Noyan (M), Adnan Dibrani (S), Emil Källström (C) och Hans Rothenberg (M).

Redogörelse för ärendet

I framställning 2011/12:RB4 Medgivande för Riksbanken att delta i Internationella valutafondens (IMF) finansieringslösning till förmån för fattiga länder föreslår Riksbanken att riksdagen antar det förslag till finansieringslösning som lagts fram i framställningen. Riksbankens förslag finns i bilaga 1.

Med anledning av framställningen har en motion (SD) väckts. Förslaget i motionen återges i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Medgivande för Riksbanken att delta i Internationella valutafondens (IMF) finansieringslösning till förmån för fattiga länder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen medger att Riksbanken för Sveriges del deltar i Internationella valutafondens (IMF) föreslagna finansieringslösning till förmån för fattiga länder, kallad PRGT. Vidare föreslås att Riksbanken för detta ändamål får använda Sveriges andel av vinsten från försäljningen av delar av IMF:s guldreserv. Enligt den dagsaktuella fördelningen motsvarar detta 7,05 miljoner SDR (drygt 70 miljoner kronor).

Jämför reservation (SD).

Framställningen

Riksbanken föreslår att riksdagen medger att Riksbanken för Sveriges del deltar i den finansieringslösning som Internationella valutafonden (IMF) föreslagit till förmån för IMF:s fond för fattiga länder, kallad PRGT (Poverty Reduction and Growth Trust). Vidare föreslås att Riksbanken för detta ändamål får använda Sveriges andel av vinsten från försäljningen av delar av IMF:s guldreserv. Enligt den dagsaktuella fördelningen motsvarar detta 7,05 miljoner SDR (drygt 70 miljoner kronor). Andra länders medverkan är en förutsättning för att initiativet blir av.

Bakgrunden till förslaget är att IMF:s styrelse har tagit initiativ till att överföra vinst från försäljning av delar av IMF:s guldreserv till förmån för IMF:s fond för fattiga länder. Initiativet omfattar sammanlagt 700 miljoner SDR och samtliga medlemsländer har blivit ombedda att bidra. De individuella bidragen avgörs utifrån andelar av insatskapitalet (de s.k. kvoterna) i IMF vid den tidpunkt distributionen sker.

I dagsläget är Sveriges andel 1,01 procent, vilket motsvarar 7,05 miljoner SDR. IMF:s medlemsländer enades dock 2010 om en kvotökning, och när denna ratificerats av tillräckligt många länder sjunker den svenska andelen av de totala kvoterna till 0,929 procent. Detta skulle motsvara ett förväntat bidrag till PRGT om 6,5 miljoner SDR.

En finansiering från Riksbanken skulle inte inverka på bankens balansräkning eftersom Riksbankens andel av vinstmedlen i enlighet med försiktighetsprincipen inte upptagits till något värde.

I avvaktan på ett riksdagsbeslut är Riksbankens andel av medlen placerade på ett interimskonto hos IMF och kan därifrån föras vidare till kontot för PRGT alternativt föras hem till Sverige.

Av lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank (riksbankslagen) framgår att Riksbanken, efter medgivande av riksdagen, får delta i en finansiering som är inom ramen för IMF:s verksamhet. Enligt Riksbankens bedömning är det i detta fall lämpligt att banken deltar i den finansiering som IMF föreslagit, och det vore förknippat med en risk för försämrat anseende att inte bidra då merparten länder förväntas göra det.

Det finns två liknande fall där Riksbanken föreslagit för riksdagen att Riksbanken ska bidra till finansieringen av IMF:s s.k. mjuka utlåning (lån till gynnsamma villkor samt skuldavskrivningar). Båda framställningarna bifölls av riksdagen (Riksbankens framställning 2000/01:RB4 behandlat i 2001/02:FiU8 och framställning 2007/08:RB4 behandlat i 2008/09:FiU9).

Motionen

I motion 2012/13:Fi1 (båda SD) av Erik Almqvist och Björn Söder föreslår motionärerna att riksdagen avslår Riksbankens framställning. Motionärerna delar förvisso bedömningen att det kan vara lämpligt att de aktuella medlen används för bistånd till fattigare länder, men anser att det är lämpligare om dessa medel först förs hem till Sverige från interimskontot hos IMF. Därefter kan eventuellt dessa medel, under svenskt överinseende, få disponeras inom ramen för biståndsbudgeten. På detta sätt säkerställs enligt motionärerna att de prioriteringar inom biståndsarbetet som den svenska staten gör tillgodoses samt att goda kontroller av biståndet kan garanteras. En demokratisk princip som ska vara vägledande är att svenska skattepengar inte ska användas som biståndsmedel av en part eller institution som inte ytterst står under den svenska statens överinseende.

Kompletterande information

Det aktuella värdet på SDR

SDR står för särskilda dragningsrätter (Special Drawing Rights) och är en internationell reservtillgång som skapats av IMF för tilldelning till medlemsländerna. Värdet på SDR beräknas som en korg av dollar, euro, yen och pund. Värdet på en SDR var den 9 oktober 10,12 kronor, dvs. 7,05 miljoner SDR motsvarar i dagsläget 71,3 miljoner kronor.

Mer om fonden PRGT

I IMF finansieras den reguljära utlåningen och utlåningen till låginkomstländer separat. IMF:s ramverk för utlåning till låginkomstländer PRGT syftar till att främja tillväxt och fattigdomsbekämpning samt att bidra till att nå FN:s millennieutvecklingsmål. IMF:s insatser omfattar makroekonomisk rådgivning, tekniskt stöd samt lån till förmånliga villkor. Arbetet

koncentreras till IMF:s kärnområden, dvs. att hjälpa låntagarländerna att uppnå och bibehålla makroekonomisk och finansiell stabilitet och att därigenom skapa förutsättningar för ekonomisk tillväxt och fattigdomsbekämpning. Därutöver tillhandahåller IMF resurser då ett medlemsland drabbats av naturkatastrofer eller andra ekonomiska chocker. Räntan på utlåningen till låginkomstländer subventioneras (för närvarande är räntan 0 procent), något som normalt finansieras genom återkommande bidrag från medlemsländernas biståndsbudgetar (även Sverige är bidragsgivare). Sverige bidrar för tillfället med 50 miljoner kronor under åren 2010–2014 via biståndsbudgeten.

Tabell 1 Länder som är berättigade till IMF:s PRGT-finansiering

Afghanistan	Haiti	Mongoliet	Tanzania
Armenien	Honduras	Moçambique	Tchad
Bangladesh	Kambodja	Myanmar	Togo
Benin	Kamerun	Nepal	Tonga
Bhutan	Kap Verde	Nicaragua	Uganda
Bolivia	Kenya	Niger	Uzbekistan
Burkina Faso	Kongo-Brazzaville	Nigeria	Vanuatu
Burundi	Kongo-Kinshasa	Papua Nya Guinea	Vietnam
Djibouti	Kiribati	Rwanda	Yemen
Dominikanska republiken	Kirgizistan	Samoa	Zambia
Elfenbenskusten	Komorerna	Sao Tome och Principe	Zimbabwe
Eritrea	Laos	Senegal	Östtimor
Etiopien	Lesoto	Sierra Leone	
Gambia	Liberia	Salomonöarna	
Georgien	Madagaskar	Somalia	
Ghana	Malawi	Saint Lucia	
Grenada	Maldiverna	Saint Vincent och Grenadinerna	
Guinea	Mali	Sudan	
Guinea-Bissau	Mauretanien	Sydsudan	
Guyana	Moldavien	Tadzjikistan	

IMF:s kontrollmekanismer för en effektiv användning av bistånd

IMF genomför återkommande utvärderingar av sina räddningsfonder för låginkomstländer inom ramen för PRGT. IMF:s oberoende utvärderingskontor (IEO) publicerade exempelvis 2007 en rapport som fokuserade på IMF:s insatser i Afrika söder om Sahara. Slutsatsen var att IMF-programmen hade bidragit till att förbättra förutsättningarna för ekonomisk tillväxt och fattigdomsminskning. År 2009 genomfördes en reform av IMF:s räddningsfonder för låginkomstländer för att möta alltmer diversifierade behov hos dessa länder vad gäller utformning och villkor för finansiering. En första utvärdering av hur denna reform har fallit ut gjordes 2012. IMF kon-

staterar att det finns empiriska belägg för att längre IMF-program i låginkomstländer har bidragit till tillväxt och större finansiella buffertar i dessa länder medan kortare krisrelaterade program har bidragit till att mildra krisens effekter och till en snabbare återhämtning.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet har inget att invända mot Riksbankens framställning. Riksdagen bör således medge att Riksbanken deltar i IMF:s finansieringslösning till förmån för fattiga länder, kallad PRGT, och att Riksbanken för detta ändamål använder Sveriges andel av vinsten från försäljningen av delar av IMF:s guldreserv.

Med anledning av motionen vill utskottet framhålla att det delar Riksbankens bedömning att det vore förknippat med en risk för försämrat anseende att inte bidra då merparten länder förväntas göra det. Ytterligare skäl som talar för att delta är bl.a. att aktuella utvärderingar som IMF har gjort av IMF-program i låginkomstländer visar att dessa bidragit positivt till återhämtning och tillväxt i dessa länder. Motionärerna framhåller vikten av att värna den demokratiska principen att svenska skattepengar inte ska användas som biståndsmedel av en part eller institution som inte ytterst står under den svenska statens överinseende. Utskottet anser att demokratiaspekten tillgodoses i och med denna behandling av ärendet i Sveriges riksdag.

Reservation

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation.

Medgivande för Riksbanken att delta i Internationella valutafondens (IMF) finansieringslösning till förmån för fattiga länder (SD)

av Erik Almqvist (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår Riksbankens förslag att delta i Internationella valutafondens (IMF) finansieringslösning till förmån för fattiga länder. Därmed bifaller riksdagen motion

2012/13:Fi1 av Erik Almqvist och Björn Söder (båda SD) och avslår framställning 2011/12:RB4.

Ställningstagande

Jag anser att riksdagen bör avslå Riksbankens framställning. Det är lämpligare om dessa medel först förs hem till Sverige från interimskontot hos IMF för att därefter eventuellt, under svenskt överinseende, disponeras inom ramen för biståndsbudgeten. På detta sätt säkerställs att de prioriteringar inom biståndsarbetet som den svenska staten gör tillgodoses samt att vidare kontroller av biståndet kan garanteras. Det biståndsarbete som i dag utförs av den svenska staten ska även svenska staten vara övergripande huvudman för. På så sätt kan ansvar utkrävas – inte minst av väljarkåren. Svenska skattepengar ska inte användas som biståndsmedel av en part eller institution som inte ytterst står under den svenska statens överinseende.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Framställningen

Framställning 2011/12:RB4 Medgivande för Riksbanken att delta i Internationella valutafondens (IMF) finansieringslösning till förmån för fattiga länder:

Riksdagen medger att Riksbanken för Sveriges del deltar i den finansieringslösning som Internationella valutafonden (IMF) föreslagit till förmån för IMF:s fond för fattiga länder, kallad PRGT, och att Riksbanken för detta ändamål använder Sveriges andel av vinsten från försäljningen av delar av IMF:s guldreserv, vilket beräknas utgöra högst 7,05 miljoner SDR (drygt 70 miljoner kronor).

Följdmotionen

2012/13:Fi1 av Erik Almqvist och Björn Söder (båda SD):

Riksdagen avslår Riksbankens framställning 2011/12:RB4.